

EXPUNERE DE MOTIVE

Marele erou de la Călugăreni și înfăptuitorul magistralei Uniri a Țărilor Române de la 1600, Mihai Viteazul (1593-1601), prin faptele sale de mare strateg și prin spiritul său vizionar, s-a înscris în istoria română și universală ca o personalitate marcantă a epocii sale. Fiu al lui Pătrașcu cel Bun și al Teodorei, originară din Zagor, dotat cu însușiri multiple, instruit și poliglot, după ce a fost mare ban al Olteniei, a ajuns pe merit domnitor al Țării Românești, sprijinit fiind atât de boieri patrioți din țară cât și de oameni cu influență la Constantinopol (hogatul Cantacuzino, Iane Epirotul, unchiul său, capuchehaie sau ambasador al Țării la Poartă, consulul englez Barton).

Devine domnitor într-un moment-cheie în care cancelariile europene își puneau problema contracarării Imperiului Otoman, iar Țara Românească ajunsese la cuantumul maxim al haraciului plătit Porții (155.000 galbeni). Susținător al credinței creștine, ctitor al Mănăstirii Mihai-Vodă din București, încă la 1591, Mihai Viteazul îl înlocuiește pe Mihnea care trecuse la mahomedanism, cu numele de Mehmet-bey și primise sangeacul de Nicopole. Încă în septembrie-octombrie 1594, Mihai Viteazul realizează o înțelegere cu principele Transilvaniei Sigismund Bathory și cu Aron, voievodul Moldovei, spre a lupta împreună împotriva Imperiului Otoman. Va înfăptui apoi campania sa împotriva turcilor și tătarilor, obținând victorii la Hârșova, Silistra, Șerpătești etc.

După victoria de la Rusciuk, din ianuarie 1595, va urma celebra bătălie de la Călugăreni, din august 1595, în care Mihai Viteazul înfrânge oastea otomană condusă de marele vizir Sinan Pașa. Pașii Hasan de Timișoara, Khidr și Mustafa de Bosnia sunt uciși, marele steag verde este capturat, domnitorul retrăgându-se apoi în interior, pentru a-și reface oastea. După Călugăreni, cancelariile europene recunosc însușirile de mare strateg ale lui Mihai Viteazul care, cu forțe evident mai mici față de puhoiul otoman, se afirmă pe scena rezistenței creștine și a alianțelor în acest sens. Este știut astfel

că, după înclеștarea eroică de la Călugăreni, Albert Kiraly, comandantul maghiar venit în sprijinul lui Mihai-Vodă în această bătălie, îi scria principelui Transilvaniei, Sigismund Bathory, că: "Întrucât privește pe Mihai Voievod trebuie să-i dau toată lauda, căci este un minunat, bun și viteaz oștean, precum a dovedit-o cu mâna și cu fapta (și) cu toată râvna pentru cauza creștinătății."

Din păcate, după ce forțele imperiale habsburgice în unire cu cele transilvane sunt înfrante de turci la Keresztes, în octombrie 1596, Mihai Viteazul, ținând seama și de nehotărârea și chiar planurile de trădare ale unor aliați, va accepta un nou steag de domnie de la Poartă, astfel că va încheia Tratatul dorit cu Rudolf al II-lea abia în iunie 1598, la mănăstirea Dealu. Prin acest Tratat, Mihai Viteazul recunoștea suzeranitatea împăratului, fără a plăti tribut, dimpotrivă, Rudolf al II-lea obligându-se să-i asigure subsidii și ereditatea la tron. În august-noiembrie 1598, Mihai Viteazul întreprinde o nouă campanie victorioasă în sudul Dunării, ajungând până în Balcani.

În 1599 apărea la Goerlitz o lucrare despre Mihai Viteazul, scrisă de Balthazar Walther Silezianul. De altfel, despre faptele vitejești ale lui Mihai Viteazul s-au scris în epocă și alte lucrări, între care una păstrată în ediție italiană.

Față de pactul lui Andrci Bathory, Ieremia Movilă și cancelarul polon Jan Zamoyski, de a-l înlătura de la domnie, Mihai Viteazul va lua rapid și ferm măsuri de contracarare. Aceasta cu atât mai mult cu cât, asemeni cu înaintașii săi Mircea cel Bătrân, Iancu de Hunedoara, Ștefan cel Mare, Ioan Vodă și alți domnitori, Mihai Viteazul avea în vedere unirea Țărilor Române în frontierele Daciei străbune. Planul dacic al lui Mihai Viteazul avea să fie înlăptuit într-un timp scurt, între 1599-1600, ca o confirmare a năzuinței multisekulare a românilor din provinciile istorice locuite de ei și ca o pilduitoare înlăptuire în timp.

Biografii săi subliniază că Mihai Viteazul își îmbărbăta oștenii spunând: "să se poarte vitejește, pentru slava nației lor și aceleia a romanilor... din care se trag", în timp ce boierii munteni adresau scrisori fraților moldoveni zicând: "Suntem toți de o lege și de o limbă". În 18/28 octombrie 1599, Mihai Viteazul înlăptuie oastea transilvană a lui Andrei Bathory la Șelimbăr, iar în 21 octombrie/1 noiembrie 1599, marele voievod român intră victorios în Alba Iulia, capitala principilor transilvăneni. Întreg teritoriul

Transilvaniei trece sub autoritatea sa. În mai-iunie 1600, Mihai Viteazul alungă pe Ieremia Movilă, oștile sale ocupând Hotinul și alte cetăți moldave aproape fără rezistență, în toate părțile Moldovei fiind aclamată Domnia Sa.

Un înscris al lui Mihai Viteazul arată satisfacția de a-și fi imprimat "Pohta ce-am pohtit", de unire a celor trei Țări Române. Istoricii citează frecvent hrisovul din 6 iulie 1600, în care Mihai Viteazul se intitulează pe drept "Domn al Țării Românești, al Ardealului și a toată Țara Moldovei". Această împlinire a planului său va fi privită cu admirație sau temere de cancelariile vremii.

Acad. Ștefan Ștefănescu, într-un articol recent, apărut în revista *Opinia națională*, citează o consemnare a regelui Franței, Henric al IV-lea, făcută după realizarea Unirii Țărilor Române de către Mihai Viteazul: "Se zice că Românul este foarte tare și că planurile lui cresc potrivit cu izbânzile". A urmat, în 3/13 august 1601, bătălia de la Gorăslău, în care Mihai Viteazul, în alianță cu generalul Basta, înfrânge pe Sigismund Bathory, și dacă apoi același general Basta nu l-ar fi trădat, aliindu-se cu nemeșii maghiari, care se vedeau amenințați în privilegiile lor, creștinătatea ar fi avut în continuare beneficiul pavezei viteze oferite de Voievodul român. Aflat în tabăra sa din Câmpia Turzii, Mihai Viteazul va sfârși ucis mișelește de oștenii fostului său aliat și un corp de 400 mercenari valoni, în 9/19 august 1601.

Capul marelui erou va fi luat și adus la mănăstirea Dealu, de paharnicul Turturea, unde va fi îngropat cu mare cinste. Pe mormântul său, jupânul Radu Buzescu și jupânița sa vor așeza o lespede pe care erau gravate în limba română, cuvintele de piosă pomenire: "Aici zace cinstitul și răposatul cap al creștinului Mihail, Marele Voievod, ce au fost Domn Țării Românești și Ardealului și Moldovei."

În ciuda duratei ei scurte, împlinirea Unirii Țărilor Române sub sceptrul lui Mihai Viteazul, la 1600, s-a impus ca un simbol al luptei pentru unitate a românilor, reverberând în toate momentele importante ale acestui popor, la 1848, la 1859, la 1877-1878, ca și în acea Adunare Națională de la Alba Iulia, din 1 Decembrie 1918, care a consfințit pentru totdeauna Unirea Transilvaniei și Banatului cu Patria-Mamă, România.

Considerat de Nicolae Bălcescu, în principala sa lucrare “Românii supt Mihai Voievod Viteazul” drept “cel mai vestit și mai mare din voievozii românilor”, de Nicolae Iorga, Constantin C.Giurescu și alți mari istorici, drept una din personalitățile remarcabile ale timpului său, Mihai Viteazul rămâne, peste timp, ca o întruchipare a aspirațiilor și virtuților neamului și o efigie a afirmării noastre europene.

În sensul celor de mai sus, am inițiat alăturata propunere legislativă.

Senator,

Justin Tambozi

